

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 czerwca 2020 r.

Pozycja 161

POSTANOWIENIE

z dnia 5 grudnia 2019 r.

Sygn. akt Ts 9/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej MKS sp. z o.o. w sprawie zgodności:

art. 424⁵ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) w zakresie, „w jakim utrwalona praktyka orzecznicza w procesie stosowania prawa wypracowała takie jego rozumienie, w którym wymóg przewidzianego przez ten przepis jedynie uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, został zastąpiony przez wymóg dokładnego wykazania szkody” z art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 12 stycznia 2018 r. (data nadania) MKS sp. z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Sąd Najwyższy wyrokiem z 30 maja 2017 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Najwyższego) oddalił, jako bezzasadną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. IX Wydział Pracy z 8 lutego 2011 r. (sygn. akt [...]).

Zdaniem skarżącej, Sąd Najwyższy oddalając powyższą skargę, naruszył jej prawo do odszkodowania za niezgodne z prawem działanie organów Państwa, o którym mowa w art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji. Skarżąca wiąże to naruszenie z błędnym zastosowaniem przez Sąd Najwyższy art. 424⁵ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.). W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku skarżąca ograniczyła się do uprawdopodobnienia wyrządzonej jej tym wyrokiem szkody, a tymczasem, jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego, oczekiwaniem tegoż

Sądu było udowodnienie wyrządzonej szkody. W dalszej części skargi skarżąca wskazuje, że powyższe stanowisko wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Zarządzeniem sędziego Trybunału z 29 listopada 2018 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisów orzeczeń potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej oraz oryginałów lub poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów dokumentów i postanowień dotyczących umocowania zarówno poprzedniego oraz obecnego pełnomocnika z urzędu.

Skarżąca w piśmie z 12 grudnia 2018 r. usunęła powyższe braki.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony wolności lub praw. Musi ona spełniać przesłanki jej dopuszczalności, które zostały określone w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowane w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK). Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna może zostać wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego dopiero po wyczerpaniu drogi prawnej, w terminie trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

2. Stosownie do art. 44 ust. 2 u.o.t.p. TK, w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego swojego miejsca zamieszkania o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Jak stanowi art. 44 ust. 3 zdanie pierwsze u.o.t.p. TK, złożenie wniosku wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Zgodnie zaś z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p. TK, wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

Trybunał przypomina, że w myśl art. 36 u.o.t.p. TK, w sprawach nieuregulowanych w u.o.t.p. TK, do postępowania przed Trybunałem stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.). Z powodu braku odrębnej regulacji w u.o.t.p. TK termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 tej ustawy, oblicza się zgodnie z przepisami k.p.c., które w art. 165 § 1 stanowią, iż terminy oblicza według przepisów prawa cywilnego. I tak, stosownie do art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.) „jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach (...), a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści (...)”.

Skarżąca, jako ostateczne orzeczenie w sprawie, wskazała wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2017 r. (sygn. akt [...]), który został jej doręczony 1 sierpnia 2017 r., a więc tego dnia rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Z uzasadnienia skargi wynika, że 21 sierpnia 2017 r., skarżąca wystąpiła z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej, a więc 19 dni po doręczeniu jej ostatecznego orzeczenia. Oznacza to, że tego samego dnia nastąpiło zawieszenie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach, wyznaczające imiennie radcę prawnego w sprawie skarżącej, zostało doręczone pełnomocnikowi 18 października 2017 r. Tego dnia nastąpiło więc wznowienie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, czyli na jej wniesienie pozostało 71 dni (90 dni pomniejszone o 19 dni). Skarga konstytucyjna została tymczasem skierowana do Trybunału Konstytucyjnego 12 stycznia 2018 r., tzn. po upływie 86 dni.

Konkludując Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona po upływie 105 dni (86 dni powiększone o 19 dni) od doręczenia skarżącej ostatecznego orzeczenia, a zatem z przekroczeniem terminu określonego w u.o.t.p. TK.

Odnosząc się natomiast do kwestii zmiany osoby pełnomocnika z urzędu, Trybunał stwierdza, że zmiana ta, już po doręczeniu prawidłowo ustanowionemu pełnomocnikowi z urzędu wyroku wraz z uzasadnieniem, nie ma wpływu na zmianę początku biegu terminu do złożenia skargi konstytucyjnej wobec braku ku temu podstaw w art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK (por. orzecznictwo wydane na podstawie art. 124 § 3 k.p.c., w tym postanowienie Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2012 r., sygn. akt I CZ 59/12 oraz 14 października 2011 r., sygn. akt III CZ 45/11). Zwolnienie z obowiązku reprezentowania skarżącej przez pierwszego pełnomocnika, jak i wyznaczenie kolejnego pełnomocnika nie miało wpływu na bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Okoliczność ta jest samodzielną podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 77 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK).

3. W ocenie Trybunału, niezależnie od omówionej wyżej podstawy odmowy, podniesiony w skardze konstytucyjnej problem dotyczy sposobu stosowania prawa, a nie oceny jego hierarchicznej zgodności z Konstytucją.

W myśl utrwalonego poglądu, normatywna treść przepisów może być kształtowana przez organy stosujące prawo. Jeżeli organy te nadają przepisom jednolite i utrwalone rozumienie, to powinno ono być uwzględniane przez Trybunał przy ocenie zarzutu niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją (zob. np. wyrok TK z 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83). Jednak to na skarżącą spoczywa ciężar wykazania istnienia utrwalonej i jednolitej linii orzeczniczej odnośnie zaskarżonego przepisu.

Trybunał stwierdza, że przedstawione przez skarżącą orzeczenia nie świadczą o istnieniu utrwalonej i jednolitej linii potwierdzającej jej sposób rozumienia zaskarżonego przepisu.

Przywołane przez skarżącą orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2005 r., sygn. III CNP 4/05 oraz z 31 stycznia 2006 r., sygn. akt IV CNP 38/05), jak i wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2017 r., sygn. akt [...] (wskazany jako ostateczne rozstrzygnięcie) nie potwierdzają tego, że w przypadku zaskarżonego przepisu wymóg uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku został zastąpiony wymogiem dokładnego wykazania wysokości szkody.

W doktrynie wskazuje się, że uprawdopodobnienie jest surogatem dowodu. W przeciwieństwie do niego nie daje ono pewności co do istnienia określonej okoliczności faktycznej, lecz pozwala przyjąć, iż jest ona prawdopodobna. Do uprawdopodobnienia jakiegoś faktu nie wystarczy samo twierdzenie strony. Musi ono być uwiarygodnione odpowiednimi środkami przedstawionymi przez stronę, którymi mogą być też środki nieprzewidziane w k.p.c. (J. Misztal-Konecka, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Tom I, red. A. Marciniak, K. Piasecki, C.H Beck/el. 2016 r.).

W uzasadnieniu skargi skarżąca podniosła, że w wyroku z 30 maja 2017 r., sygn. akt [...], Sąd Najwyższy wskazał, iż „nie wykazała [ona] ani dokładnej wysokości szkody, ani też czasu jej powstania [...]”. Trybunał pragnie jednak zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy stwierdził jedynie, że skarżąca „nie wskazała ani na dokładną wysokość szkody, ani na czas jej powstania, nie powołała żadnych dowodów na powstanie szkody i jej wysokość”. Nie można więc utożsamiać wymogu dokładnego wskazania wysokości szkody z koniecznością jej wykazania czy też udowodnienia.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna powinna zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego z powołaniem argu-

mentów lub dowodów na jego poparcie. Jeżeli skarga konstytucyjna nie zawiera uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności przepisu, a jedynie niekonstytucyjnego stosowania prawa, to stwierdzić należy, że skarżąca nie spełniła tego wymogu.

Trybunał przypomina, że wydanie wyroku i jego treść nie mogą być przedmiotem skargi konstytucyjnej. Skoro więc skarżąca zakwestionowała sposób zastosowania zaskarżonych przepisów w jej sprawie przez sądy powszechne, sprawa nie może być merytorycznie rozpoznana.

Powyższa okoliczność, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK, stanowi samodzielną podstawę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.